

Lausunto

10.11.2020

Asia: VN/6341/2020; VM046:00/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

VALTIOVARAINMINISTERIÖLLE

Valtiovarainministeriölle hallituksen esityksen luonnoksesta Finanssivalvonnasta ja eräistä muista annettujen lakien muuttamiseksi, esitämme kunnioittavasti seuraavaa:

Yleistä

Lainsäädännön tarkoituksena on tiedonantovelvoiteasetuksessa, taksonomia-asetuksessa ja vähähiiliset viitearvot -muutosasetuksessa säädettyjen tiedonanto- ja raportointivelvoitteiden laiminlyönnin sanktiointi.

Lainsäädännön soveltamisalaan kuuluvat sellaiset lisäeläkkeitä myöntävät eläkesäätiöt ja eläkekassat, joilla on vähintään 100 vakuutettua.

Eläkesäätiöiden lisäeläkkeet perustuvat työsuhteeseen ja työnantaja vastaa yksin niiden kustantamisesta. Eläkekassojen lisäeläkkeet perustuvat työsuhteeseen, mutta vakuutetut itse maksavat tyypillisesti 2,5 prosenttia lisäeläkkeiden määrästä.

Lisäeläkkeet yhdessä lakisääteisen eläkkeen kanssa muodostavat henkilön työsuhteesta kertyvän eläkkeen. Eläkesäätiö ja eläkekassa eivät voi tarjota eläkkeitä muille kuin työnantajaan työ- tai muussa palvelussuhteessa toimintapiiriin kuuluville vakuutetuille. Eläkkeiden saamisen ehdot perustuvat aina Finanssivalvonnan vahvistamiin sääntöihin.

Tehokkaan ja oikeasuhtaisen hallinnollisen seuraamuksen valinta

Keskeistä ehdotettavassa lainsäädännössä on se, miten tiedonantovelvollisuuden ja raportoinnin laiminlyönti sanktioidaan. Kuten hallituksen esityksen luonnoksesta käy ilmi, valittavan sanktion tulisi olla oikeasuhtainen, yhdenmukainen, mutta myös tehokas. Seuraamuksen tulisi myös vastata perusteiltaan ja menettelyltään vastaavan kaltaista kansallisen lainsäädännön rikkomisesta aiheutuvaa rangaistusta.

Hallinnollisen seuraamuksen oikeasuhteisuus ja yhdenmukaisuus teon laatu huomioon ottaen

Eläkesäätiö- ja vakuutuslainsäädännön mukaan eläkelaitoksen on tiedotettava vakuutettuja eläkeoikeuksien laajuudesta, etuuksien saamiseen liittyvistä edellytyksistä ja valintamahdollisuuksista sekä kohtuullisen ajan kuluessa sääntöihin tehdyistä muutoksista. Eläkkeelle jääville on hänen eläkkeelle jäädessään tai etuuksien erääntyessä annettava tiedot etuuksista, joihin hän on oikeutettu.

Sen lisäksi vakuutetuilla on oikeus saada ja pyytää tietoja eläkelaitoksen sijoituspolitiikan periaatteista ja yksityiskohtaiset tiedot eläke-etuuksien tavoitetasosta ja etuuksien määrästä vakuutussuhteen päättyessä.

Kaikista yllä olevista laiminlyönneistä tai virheistä Finanssivalvonta voi määrätä eläkelaitokselle vain Finanssivalvonnasta annetun lain 38 §:n mukaisen rikemaksun tai 39 §:n mukaisen julkisen varoituksen.

Tekona tiedonantovelvoiteasetuksessa ja taksonomia-asetuksessa olevien tietojen julkistamisen ja tiedottamisen laiminlyönti rinnastuvat laiminlyöntiin, jossa ei noudateta sitä mitä säädetään vakuutetulle tiedoksi annettavista sijoituspolitiikan periaatteista. Kun työnantaja yksin vastaa etuuksien rahoittamisesta, vakuutetulle ei siis aiheudu taloudellista tai muutenkaan todellista haittaa tämän tiedonanto- ja raportointivelvoitteen täyttämiseen liittyvästä laiminlyönnistä. Ottaen huomioon jo nyt käytössä olevan tiedottamiseen liittyvän sanktiojärjestelmän sekä sen, että vakuutetulle ei aiheudu todellista haittaa tiedottamiseen liittyvän raportoinnin laiminlyönneistä, oikeasuhteisena ja yhdenmukaisena rangaistusmuotona on pidettävä Finanssivalvonnasta annetun

lain 38 §:n mukaista rikemaksua, mitä käytetään sanktiona myös muista tiedonantoon liittyvistä virheistä ja laiminlyönneistä.

Rikemaksu vastaa kansallisessa eli eläkesäätiö- ja vakuutuslainsäätössä vastaavasta teosta aiheutuvaa muuta seuraamusta.

Rikemaksu on sopivin rangaistus ottaen huomioon myös teon haitallisuus ja moitittavuus. Toisin kuin elinkeino- ja liiketoimintaa harjoittavat muut Finanssialan toimijat, eläkesäätiöt ja eläkekassat eivät saa harjoittaa vakuutustoimintaa liiketoiminnan muodossa. Niiden tavoitteena ei ole voiton tekeminen. Ylijäämää ne saavat palauttaa järjestelyistä vastaaville työnantajille vain tiettyjen edellytysten vallitessa.

Finanssivalvonnasta annetun lain mukaan seuraamusmaksu vakuutuslaitoksille määrätään prosenttiosuutena vakuutusmaksutulosta. Lisäeläkkeitä myöntävillä eläkesäätiöillä ja eläkekassoilla vakuutusmaksutulo voi vaihdella suuresti sijoitussuhdanteiden muuttuessa ja tai lakisääteiseen työeläkejärjestelmään tehtävien muutosten johdosta. Hyvien sijoitussuhdanteiden aikana vakuutusmaksutulo voi jäädä lähelle nollaa, kun taas lakisääteisiä eläkkeitä koskevien lakien muutosten ja/tai heikkojen sijoitussuhdanteiden aikana vakuutusmaksutaso voi hetkellisesti kohota poikkeuksellisen paljon. Määrättävän rangaistuksen suuruus ja vaikutus eivät saisi jäädä riippumaan täysin satunnaisista tekijöistä. Tämäkin peruste puoltaa sitä, että tiedonantovelvoitteen täyttämisen laiminlyönneihin käytettäisiin seuraamusmaksun sijasta hallinnollista rikemaksua.

Helsingissä marraskuun 10. päivänä 2020

Eläkesäätiöyhdistys – ESY ry

Timo Toropainen

Toimitusjohtaja

Heinström Ismo
Eläkesäätiöyhdistys ESY ry